

PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Lausunto 8/1997 vp

Hallituksen esitys 42/1997 vp

Sivistysvaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään 28 päivänä huhtikuuta 1997 hallituksen esityksen 42/1997 vp laeiksi Suomen Hallitusmuodon 87 ja 89 §:n sekä korkeakoulun professorin ja apulaisprofessorin viran täyttämisestä annetun lain muuttamisesta sivistysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa sivistysvaliokunnalle.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina hallitusneuvos Juhani Saarivuo opetusministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Veli-Pekka Viljanen oikeusministeriöstä, professori Antero Jyränki ja professori Ilkka Saraviita.

Käsiteltyään asian valtiosääntöoikeudelliselta kannalta perustuslakivaliokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi hallitusmuotoa sekä korkeakoulun professorin ja apulaisprofessorin viran täyttämisestä annettua lakia siten, että professorin nimittäminen virkaan siirretään tasavallan presidentiltä korkeakoulun tehtäväksi.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä elokuuta 1998.

Esityksen säätämisjärjestysperusteluissa mainitaan, että 1. lakiehdotus koskee perustuslakia, joten se on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädettyssä järjestyksessä. Lain tarkoitettu voimaantuloajankohta merkitsee sitä, että lakiehdotus olisi julistettava kiireelliseksi valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentin mukaisesti. Tämän jälkeen 2. lakiehdotus voidaan hyväksyä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädettyssä järjestyksessä.

Valiokunnan kannanotot

Valiokunta kannattaa ehdotettua perustuslain muutosta ja katsoo esityksen mukaisesti, että kyseinen lakiehdotus on syytä käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 2 momentissa säädettyllä tavalla. Valiokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että muutettavaksi ehdotettuun hallitusmuodon 87 §:ään on jäänyt teknisluonteinen virhe laissa 1119/1993. Valiokunnan käsityksen mukaan tämä virheellisyys on tässä yhteydessä asianmukaista korjata jäljempänä esitettävien tavoin.

Esitykseen sisältyvän 2. lakiehdotuksen johdosta valiokunta kiinnittää huomiota muutettavan lain mukaisten oikeusturvajärjestelyjen erikoislaatuisuuteen, erityisesti niissä korkeakouluissa, joissa ei ole kansleria. Kysymys ei kuitenkaan ole tilanteista, joissa esillä olisi hallitusmuodon 16 §:n 1 momentissa tarkoitettu yksilön oikeuksia ja velvollisuuksia koskeva päätös, joten vallitseva menettely ei ole valtiosääntöoikeudellisesti merkityksellinen seikka. Tästä huolimatta tulisi kuitenkin arvioida, onko oikeusturvajärjestelyjä mahdollista tehostaa.

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta esittää kunnioittavasti,

että 1. lakiehdotus on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädettyssä järjestyksessä, jolloin 2. lakiehdotus voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädettyssä järjestyksessä ja

että 1. lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

Suomen Hallitusmuodon 87 ja 89 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla,

muutetaan Suomen Hallitusmuodon 87 §:n 4—6 kohta ja 89 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 87 §:n 4 kohta ja 89 §:n 1 momentti laissa 637/1987 sekä 87 §:n 5 kohta laissa 343/1990 ja 6 kohta laissa 1098/1987, seuraavasti:

87 §

Presidentti nimittää:

— — — — —
(4 kohta kuten HE)

5) virastojen pääjohtajat ja maaherrat, valtioneuvoston esityksestä, sekä muut keskushallinnon ylimmät virkamiehet sen mukaan kuin lailla tai asetuksella erikseen säädetään; *sekä (uusi)*

6) tasavallan presidentin kanslian päällikön ja esittelijät sekä, asianomaisen viranomaisen esi-

tyksestä, valtioneuvoston, korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden esittelijät (*poist.*). (*uusi*)

(Kuten HE)

89 §

Voimaantulosäännös

(Kuten HE)

Helsingissä 13 päivänä toukokuuta 1997

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Ville Itälä /kok, varapuheenjohtaja Johannes Koskinen /sd, jäsenet Esko Helle /vas, Anneli Jäätteenmäki /kesk, Marjut Kaarilahti /kok, Juha Korkea-
oja

/kesk, Valto Koski /sd, Heikki Koskinen /kok, Jorma Kukkonen /sd, Johannes Leppänen /kesk, Riitta Prusti /sd ja Veijo Puhjo /va-r sekä varajäsen Vuokko Rehn /kesk.